

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

6. března 2018*

„Řízení o předběžné otázce – Článek 63 SFEU – Volný pohyb kapitálu – Požívací práva k zemědělské půdě – Vnitrostátní právní úprava, která do budoucna vyhrazuje možnost nabytí takových práv pouze osobám s blízkým příbuzenským vztahem k vlastníkovi půdy a ruší práva dříve nabytá právnickými osobami nebo fyzickými osobami, které nemohou prokázat blízký příbuzenský vztah k uvedenému vlastníkovi, aniž stanoví odškodnění“

Ve spojených věcech C-52/16 a C-113/16,

jejichž předmětem jsou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podané rozhodnutími Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (správní a pracovněprávní soud v Szombathely, Maďarsko) ze dne 25. ledna a 8. února 2016, došlými Soudnímu dvoru dne 29. ledna a 26. února 2016, v řízeních

„SEGRO“ Kft.

proti

Vas Megyei Kormányhivatal Sárvári Járási Földhivatala (C-52/16),

a

Günther Horváth

proti

Vas Megyei Kormányhivatal (C-113/16),

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, A. Tizzano, místopředseda, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, E. Levits, C. G. Fernlund a C. Vajda, předsedové senátů, J.-C. Bonichot, A. Arabadžev, C. Toader, A. Prechal (zpravodajka), S. Rodin a F. Biltgen, soudci,

generální advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

vedoucí soudní kanceláře: I. Illéssy, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 7. března 2017,

* Jednací jazyk: maďarština.

s ohledem na vyjádření předložená:

- za maďarskou vládu M. Z. Fehérem, G. Koósem a M. M. Tátraí, jako zmocněnci,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s P. Garofolim, avvocato dello stato,
- za rakouskou vládu C. Pesendorfer, jako zmocněnkyní,
- za portugalskou vládu L. Inez Fernandesem, M. Figueiredem a M. J. Castello-Branco, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi L. Havasem, L. Malferrarim a E. Montaguti, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 31. května 2017,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu článků 49 a 63 SFEU, jakož i článků 17 a 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).
- 2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci sporu mezi společností „SEGRO“ Kft. a Vas Megyei Kormányhivatal Sárvári Járási Földhivatala [správní služby Vašské župy (katastrální úřad pro okres Sárvár), Maďarsko] a sporu mezi Günterem Horváthem a Vas Megyei Kormányhivatal (rada Vašské župy) ohledně rozhodnutí o výmazu požívacích práv k zemědělské půdě, jež svědčila společnosti SEGRO a G. Horváthovi, z katastru nemovitostí.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Příloha X Aktu o podmínkách přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie (Úř. věst. 2003, L 236, s. 33, dále jen „akt o přistoupení z roku 2003“), je nadepsána „Seznam uvedený v článku 24 aktu o přistoupení: Maďarsko“. Kapitola 3 této přílohy, nadepsaná „Volný pohyb kapitálu“, v bodě 2 stanoví:

„Odchylně od povinností vyplývajících ze smluv, na kterých je založena Evropská unie, může Maďarsko po dobu sedmi let ode dne přistoupení ponechat v platnosti zákazy stanovené ve svých právních předpisech platných ke dni podpisu tohoto aktu týkající se nabývání zemědělské půdy fyzickými osobami, které nemají bydliště v Maďarsku ani nejsou maďarskými státními příslušníky, a právníckými osobami. V žádném případě nesmí být v souvislosti s nabýváním zemědělské půdy se státními příslušníky členských států nebo s právníckými osobami založenými podle práva jiného členského státu zacházeno méně příznivě než ke dni podpisu smlouvy o přistoupení. [...]

Na státní příslušníky jiného členského státu, kteří si přejí usadit jako samostatně hospodařící zemědělci, mají zákonné bydliště a jsou činní v zemědělství v Maďarsku nepřetržitě nejméně po dobu tří let, se nebude vztahovat předchozí pododstavec ani žádná jiná pravidla nebo postupy než ty, které se vztahují na státní příslušníky Maďarska.

[...]

Bude-li dostatečně prokázáno, že po uplynutí přechodného období nastanou vážná narušení nebo hrozba vážných narušení trhu se zemědělskou půdou v Maďarsku, rozhodne Komise na žádost Maďarska o prodloužení přechodného období o nejvýše tři roky.“

- 4 Rozhodnutím Komise 2010/792/EU ze dne 20. prosince 2010 o prodloužení přechodného období pro nabývání zemědělské půdy v Maďarsku (Úř. věst. 2010, L 336, s. 60) bylo přechodné období stanovené v příloze X kapitole 3 bodě 2 aktu o přistoupení z roku 2003 prodlouženo do 30. dubna 2014.

Maďarské právo

- 5 Földröl szóló 1987. évi I. törvény (zákon č. I z roku 1987 o půdě) stanovil, že zahraniční fyzické a právnické osoby mohou nabývat vlastnické nebo poživací právo k zemědělské půdě pouze s předchozím souhlasem ministra financí.
- 6 171/1991 Korm. rendelet (nařízení vlády č. 171 ze dne 27. prosince 1991), které nabylo účinnosti dne 1. ledna 1992, a poté termőföldröl szóló 1994. évi LV. törvény (zákon č. LV z roku 1994 o úrodné půdě, dále jen „zákon z roku 1994“) vyloučily možnost fyzických osob, které nemají maďarskou státní příslušnost, nabytí takovou půdu. Zákon z roku 1994 mimoto vyloučil nabývání této půdy právníckými osobami. Naproti tomu kdokoliv mohl i nadále smluvně nabytí poživacího práva k uvedené půdě.
- 7 Zákon z roku 1994 byl změněn s účinností od 1. ledna 2002 v tom smyslu, že vyloučil rovněž možnost zřídit smluvně poživací právo k zemědělské půdě ve prospěch fyzických osob, které nemají maďarskou státní příslušnost, nebo ve prospěch právníckých osob.
- 8 V důsledku následných změn tohoto zákona, které vstoupily v platnost dne 1. ledna 2013, bylo smluvní zřízení poživacího práva k zemědělské půdě povoleno, pod sankcí neplatnosti, pouze pod podmínkou, že takto zřízené právo je ve prospěch „osoby s blízkým příbuzenským vztahem“. Při této příležitosti byl do zákona z roku 1994 dále vložen nový § 91 odst. 1, který stanoví, že „[v]šechna poživací práva existující k 1. lednu 2013 a založená smlouvou uzavřenou mezi osobami bez blízkého příbuzenského vztahu na dobu neurčitou nebo na dobu určitou, která skončí po 30. prosinci 2032, zanikají *ex lege* k 1. lednu 2033.“
- 9 Mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (zákon č. CXXII z roku 2013 o prodeji zemědělské a lesní půdy, dále jen „zákon z roku 2013 o zemědělské půdě“) byl přijat dne 21. června 2013 a vstoupil v platnost dne 15. prosince 2013.
- 10 Ustanovení § 5 odst. 13 uvedeného zákona obsahuje následující definici:
„Osoba s blízkým příbuzenským vztahem: manželé, předkové v linii přímé, osvojené děti, vlastní děti, děti manžela, adoptivní rodiče, tchán, tchyně a sourozenci.“
- 11 Ustanovení § 37 odst. 1 zákona z roku 2013 o zemědělské půdě zachovává pravidlo, podle něhož je pod sankcí neplatnosti smluvní zřízení poživacího práva k takové půdě povoleno pouze tehdy, pokud k němu dojde mezi osobami s blízkým příbuzenským vztahem.
- 12 Mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény (zákon č. CCXII z roku 2013, kterým se stanoví přechodná ustanovení a další ustanovení související se zákonem č. CXXII z roku 2013 o prodeji zemědělské a lesní půdy, dále jen „zákon z roku 2013 o přechodných ustanoveních“) byl přijat dne 12. prosince 2013 a vstoupil v platnost dne 15. prosince 2013.

- 13 Ustanovení § 108 odst. 1 uvedeného zákona, jímž se ruší § 91 odst. 1 zákona z roku 1994, stanoví:

„K 1. květnu 2014 zanikají *ex lege* všechna poživací a užívací práva existující k 30. dubnu 2014, jež byla mezi osobami bez blízkého příbuzenského vztahu zřízena smluvně na dobu neurčitou nebo na dobu určitou, která skončí po 30. dubnu 2014.“

- 14 Ustanovení § 94 ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (zákon č. CXLI z roku 1997 o katastru nemovitostí, dále jen „zákon o katastru nemovitostí“) stanoví:

„1. Za účelem výmazu poživacích práv a užívacích práv zanikajících na základě § 108 odst. 1 [zákonu z roku 2013 o přechodných ustanoveních] (společně v tomto paragrafu dále jen ‚poživací práva‘) z katastru nemovitostí musí fyzická osoba, jíž poživací práva svědčí, k výzvě odeslané jí nejpozději 31. října 2014 orgánem pověřeným vedením katastru do 15 dnů od doručení této výzvy učinit prohlášení na formuláři k tomuto účelu ministrem stanoveném o blízkém příbuzenském vztahu, který ji pojí s osobou uvedenou jakožto vlastníkem nemovitosti na dokumentu, na základě něhož došlo k zápisu. Nebude-li ve stanovené lhůtě prohlášení učiněno, nebude možné po 31. prosinci 2014 vyhovět žádosti o osvědčení.

[...]

3. Pokud z prohlášení nevyplývá blízký příbuzenský vztah nebo pokud prohlášení nebylo ve stanovené lhůtě učiněno, orgán pověřený vedením katastru nemovitostí vymaže poživací práva z katastru z moci úřední do šesti měsíců po uplynutí lhůty, v níž má být prohlášení učiněno, nejpozději však do 31. července 2015.

[...]

5. Správní orgán v pozemkových věcech přistoupí z moci úřední nejpozději 31. prosince 2014 k výmazu z katastru nemovitostí u poživacích práv, která byla zapsána ve prospěch právnických osob nebo entit bez právní subjektivity způsobilých nabývat práva, která lze do katastru zapsat, a která zanikla na základě § 108 odst. 1 [zákonu z roku 2013 o přechodných ustanoveních].“

Spory v původních řízeních a předběžné otázky

Věc C-52/16

- 15 SEGRO je obchodní společností se sídlem v Maďarsku, jejímiž společníky jsou státní příslušníci jiných členských států pobývajících v Německu.
- 16 SEGRO nabyla poživacích práv ke dvěma zemědělským pozemkům nacházejícím se v Maďarsku. Tato práva byla zapsána do katastru nemovitostí. Z písemných vyjádření maďarské vlády konkrétně vyplývá, že uvedená práva byla založena před 1. lednem 2002 a zapsána do katastru dne 8. ledna téhož roku.
- 17 Správní služby Vašské župy (katastrální úřad pro okres Sárvár) provedly na základě dvou rozhodnutí ze dne 10. a 11. září 2014 výmaz těchto poživacích práv z uvedeného katastru, a to na základě § 108 odst. 1 zákona z roku 2013 o přechodných ustanoveních a § 94 odst. 5 zákona o katastru nemovitostí.
- 18 Na podporu své žaloby podané k Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (správní a pracovněprávní soud v Szombathely, Maďarsko) SEGRO zejména uvedla, že tato ustanovení porušují jak maďarský Základní zákon, tak unijní právo.

- 19 Tento soud se obrátil na Alkotmánybíróság (Ústavní soud, Maďarsko) s návrhem na určení protiústavní povahy § 108 odst. 1 zákona z roku 2013 o přechodných ustanoveních a § 94 odst. 5 zákona o katastru nemovitostí v rozsahu, v němž tato ustanovení ukončují dříve založená poživací práva a vyžadují jejich výmaz z katastru nemovitostí, a s návrhem na zákaz uplatnění uvedených ustanovení v projednávaném případě.
- 20 Ve svém rozsudku č. 25 ze dne 21. července 2015 Alkotmánybíróság (Ústavní soud) tyto návrhy zamítl.
- 21 Předkládající soud uvádí, že v tomto rozsudku Alkotmánybíróság (Ústavní soud) nicméně konstatoval, že maďarský Základní zákon byl porušen tím, že zákonodárce nepřijal, pokud jde o poživací práva a užívací práva, která zanikla na základě § 108 zákona z roku 2013 o přechodných ustanoveních, mimořádná ustanovení umožňující odškodnění, které, třebaže se vztahovalo k platné smlouvě, nemohlo být požadováno v rámci vyrovnání mezi stranami uvedené smlouvy. V tomto rozsudku Alkotmánybíróság (Ústavní soud) kromě toho vyzval zákonodárce, aby tuto právní mezeru nejpozději do 1. prosince 2015 vyplnil. Tato lhůta uplynula, aniž bylo za tímto účelem přijato nějaké opatření.
- 22 Ve svém písemném vyjádření maďarská vláda v tomto ohledu upřesnila, že se tato výzva ze strany Alkotmánybíróság (Ústavní soud) k legislativní činnosti týkala pouze odškodnění za případné škody vzniklé jen nominálním vlastníkům, a to v rozsahu, v němž takové škody nemohou být nahrazeny v rámci vyrovnání mezi stranami podle pravidel občanského práva. Co se týče držitelů poživacího práva, měl Alkotmánybíróság (Ústavní soud) za to, že pravidla občanského práva dostačují k zajištění jejich případného odškodnění.
- 23 Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (správní a pracovněprávní soud v Szombathely) zastává názor, že dotčená vnitrostátní ustanovení představují omezení práva státních příslušníků jiných členských států než Maďarska na svobodu usazování a volný pohyb kapitálu, jelikož je mohou odradit od výkonu těchto práv prostřednictvím nabytí poživacího práva k zemědělské půdě, neboť jim hrozí, že budou o tato práva předčasně připraveni, třebaže vyplývají z platných smluv.
- 24 Co se týče cílů sledovaných zákonem z roku 2013 o zemědělské půdě, předkládající soud uvádí výňatky z rozsudku Alkotmánybíróság (Ústavní soud) č. 25 ze dne 21. července 2015, ze kterého mimo jiné vyplývá, že uvedený zákon „uskutečňuje národní strategický cíl, který je po změně režimu obecně uznávaný a přijímaný a ústavně zaručený článkem P Základního zákona, podle něhož může být úrodná půda v podstatě pouze ve vlastnictví fyzických osob, které ji obdělávají“. Tento rozsudek dodává, že „[ve] jménu tohoto cíle tento zákon rovněž stanoví, že vlastnictví pozemku nelze nabýt za účelem investice do budoucna, tedy s cílem dosáhnout zisku plynoucího z růstu ceny půdy“, a že „jak vyplývá z preambule uvedeného zákona, další právně-politické cíle, jež vedly k vypracování zákona, směřovaly mimo jiné k tomu, aby prodej zemědělské a lesní půdy a zřizování hypoték k takovým pozemkům k zajištění úvěrů mohly účinně usnadnit jejich obhospodařování nově vznikajícími podniky, aby mohly vznikat zemědělské podniky umožňující životaschopnou a konkurenceschopnou zemědělskou výrobu, aby organizace zemědělství založená na vlastnictví nebyla ohrožena nepříznivými dopady parcelace pozemků a aby každý zemědělec mohl pokojně vykonávat výrobní činnost“.
- 25 Konkrétně, pokud jde o ustanovení dotčená ve věci v původních řízeních, předkládající soud uvádí, že z tohoto rozsudku Alkotmánybíróság (Ústavní soud) vyplývá, že „[n]ezbytnost a užitečnost § 108 odst. 1 zákona o přechodných opatřeních byly odůvodněny úvahou, že co se týče vlastnictví úrodné půdy, měl by uvedený zákon k tomu, aby plně dosáhl strategického národního cíle, který sleduje nový režim, odstranit právní účinky praxe nabytí úrodné půdy, která se rozvinula v posledních téměř dvou desetiletích a kvůli níž bylo poživací právo uplatňováno nefunkčním způsobem“. Uvedený rozsudek upřesňuje, že „fungování nového režimu nemůže v případě vlastnictví, požívání a užívání úrodné půdy obcházet požadavek, podle kterého stav uvedený v katastru nemovitostí musí odrážet právní vztahy, které jsou v souladu se Základním zákonem“. Podle téhož rozsudku tedy „bylo nezbytné přijmout ustanovení, která brání používání právních konstrukcí známých v běžném jazyce pod

označením ‚zastřené smlouvy‘, a tedy stanovit, že není možné nadále vykonávat práva či povinnosti, nebo uplatňovat jakékoli právní prostředky, na základě stávajících právních vztahů s cílem obejít předchozí zákazy a omezení v oblasti nabývání vlastnictví“.

- 26 Podle předkládajícího soudu nicméně maďarský zákonodárce neprokázal dostatečně nezbytnost a přiměřenost dotčených pravidel, jelikož odůvodnění zákona z roku 2013 o přechodných ustanoveních neumožňuje identifikovat, v tomto zákoně nebo v uvedeném odůvodnění, dostatečně doložený legitimní cíl obecného zájmu, ani zjistit argumenty odůvodňující paušální zrušení poživacích práv, bez odškodnění či přiměřeného přechodného období, či nutnost zkrátit na několik měsíců dobu, po kterou mohla předmětná poživací práva do jejich zrušení nadále existovat, jež byla dříve 20 let.
- 27 Konkrétně, právní domněnka, z níž dotčená právní úprava vychází, třebaže ji výslovně neformuluje, podle níž byly všechny soukromoprávní smlouvy o zřízení poživacího a užívacího práva uzavřeny za účelem vyhnout se předchozím zákazům týkajícím se nabývání vlastnictví, cílí na ukončení údajných dřívějších porušení zákona. Maďarský zákonodárce tak prostřednictvím legislativních opatření stanovil účinky údajné neplatnosti uvedených smluv, avšak neodůvodnil obecný zájem na této právní úpravě, a zbavil dotčené osoby možnosti prokázat platnost jejich smluv v rámci správního řízení a porušil jejich právo na spravedlivý proces zakotvené v článku 47 Listiny.
- 28 Kromě toho podle uvedeného soudu vnitrostátní ustanovení dotčená v původním řízení porušila také právo na vlastnictví zakotvené v článku 17 Listiny, a to zejména tím, že nezajistila držitelům poživacích práv, kteří jich byli zbaveni, přiměřenou náhradu, a tím, že nerespektovala zásadu ochrany legitimního očekávání, vzhledem k tomu, že investice do užívání představuje v zásadě dlouhodobou právní transakci.
- 29 Za těchto okolností se Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (správní a pracovněprávní soud v Szombathely) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Je třeba články 49 a 63 SFEU a články 17 a 47 [Listiny] vykládat v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která jako právní úprava dotčená v původním řízení bez ohledu na další kritéria ukládá povinnost vymazat poživací práva a užívací práva váznoucí na zemědělské půdě, která byla zapsána ve prospěch hospodářských subjektů a fyzických osob bez blízkého příbuzenského vztahu k vlastníkovi této půdy, a to bez současného přiznání peněžitého odškodnění držitelům zaniklých poživacích a užívacích práv, přičemž toto odškodnění, byť by se vztahovalo k platné smlouvě, nelze uplatňovat v rámci vypořádání mezi jejími stranami?
- 2) Je třeba články 49 a 63 SFEU a články 17 a 47 [Listiny] vykládat v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která jako právní úprava dotčená v původním řízení bez ohledu na další kritéria ukládá povinnost vymazat poživací práva a užívací práva váznoucí na zemědělské půdě, která byla zapsána ve prospěch hospodářských subjektů a fyzických osob bez blízkého příbuzenského vztahu k vlastníkovi této půdy na základě smluv tuto půdu zatěžujících a uzavřených před 30. dubnem 2014, při současném přiznání peněžitého odškodnění držitelům zaniklých poživacích a užívacích práv, přičemž toto odškodnění, přestože se vztahovalo k platné smlouvě, nebylo možné uplatňovat v rámci vypořádání mezi jejími stranami?“

Věc C-113/16

- 30 Günther Horváth je rakouský státní příslušník s bydlištěm v Rakousku, který před 30. dubnem 2014 nabyl poživacích práv ke dvěma zemědělským pozemkům v Maďarsku. Tato práva byla zapsána do katastru nemovitostí. Na jednání před Soudním dvorem maďarská vláda upřesnila, že k zápisu došlo dne 2. listopadu 1999.

- 31 Rada Vašské župy provedla rozhodnutím ze dne 12. října 2015 výmaz těchto poživacích práv z katastru nemovitostí, a to na základě § 108 odst. 1 zákona z roku 2013 o přechodných ustanoveních a § 94 odst. 1 a 3 zákona o katastru nemovitostí.
- 32 Günther Horváth podal žalobu k Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (správní a pracovněprávní soud v Szombathely).
- 33 Tento soud si zaprvé klade otázku, zda dotčená vnitrostátní ustanovení tím, že podmiňují zachování poživacích práv tím, že jejich držitel prokáže blízký příbuzenský vztah k osobě, která tato práva převedla a která bude ve většině případů maďarským státním příslušníkem, zakládají skrytou diskriminaci příslušníků jiných členských států než Maďarska. Může tomu tak být, jelikož dříve platné právní předpisy výslovně zakazovaly zahraničním fyzickým a právnickým osobám, které chtěly obhospodařovat zemědělskou půdu v Maďarsku, aby takovou půdu nabyly do vlastnictví, a podíl držitelů poživacích práv a užívacích práv je tudíž mnohem vyšší mezi příslušníky jiných členských států než mezi maďarskými státními příslušníky.
- 34 Pokud jde zadruhé o posouzení nezbytnosti předmětných opatření z hlediska cílů sledovaných vnitrostátním zákonodárcem, předkládající soud doplňuje analýzu, kterou provedl ve svém předkládacím rozhodnutí ve věci C-52/16. Uvádí, že maďarský zákonodárce při přijetí zákona z roku 2013 o zemědělské půdě a zákona z roku 2013 o přechodných ustanoveních předpokládal, že poživací práva k zemědělské půdě zřízená mezi jinými osobami než mezi osobami s blízkým příbuzenským vztahem je třeba považovat za investice za účelem dosažení osobního zisku. Nicméně podle předkládajícího soudu blízký příbuzenský vztah neumožňuje automaticky vyloučit existenci důvodu souvisejícího s dosažením osobního zisku.
- 35 Za těchto okolností se Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (správní a pracovněprávní soud v Szombathely) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Dochází v důsledku takové právní úpravy členského státu, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která zachování poživacích a užívacích práv zřízených k zemědělským pozemkům váže na doložení blízkého příbuzenského vztahu se zřizovatelem takových práv s tím, že když poživatel nebo uživatel nemůže doložit blízký příbuzenský vztah, jeho právo *ex lege* a bez náhrady zaniká, k omezení v rozporu s články 49 a 63 SFEU?
- 2) Zachází z hlediska článků 49 a 63 SFEU taková právní úprava členského státu, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která zachování poživacích a užívacích práv zřízených k zemědělským pozemkům váže na doložení blízkého příbuzenského vztahu se zřizovatelem takových práv s tím, že když poživatel nebo uživatel nemůže doložit blízký příbuzenský vztah, jeho právo *ex lege* a bez náhrady zaniká, s příslušníky daného členského státu a s příslušníky ostatních členských států skutečně rovným způsobem?“
- 36 Věci C-52/16 a C-113/16 byly spojeny pro účely písemné a ústní části řízení, jakož i pro účely rozsudku rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 10. března 2016.

K předběžným otázkám

- 37 Svými otázkami, které je třeba zkoumat společně, se předkládající soud v podstatě táže, zda články 49 a 63 SFEU, jakož i články 17 a 47 Listiny musí být vykládány v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původních řízeních, podle níž poživací práva zřízená dříve k zemědělské půdě, jejichž držitelé nejsou blízkými příbuznými vlastníka této půdy, ze zákona zanikají a v důsledku toho jsou vymazána z katastru nemovitostí.

K pravomoci Soudního dvora a k přípustnosti předběžných otázek

- 38 Maďarská vláda zaprvé tvrdí, že vzhledem k tomu, že smlouvy o užívání dotčené v původním řízení byly uzavřeny před vstupem smlouvy o přistoupení z roku 2003 v platnost, jejich platnost závisí výlučně na pravidlech vnitrostátního práva platných v okamžiku tohoto uzavření. Soudní dvůr tedy podle ní nemá pravomoc posuzovat uvedená pravidla z hlediska unijního práva, a tudíž ani vyjadřovat se k následnému zrušení, prostřednictvím pravidel dotčených ve věcech v původních řízeních, poživacích práv, která by byla v projednávaném případě z hlediska vnitrostátního práva předcházejícího přistoupení dotčeného členského státu k Unii zřízena protiprávně.
- 39 Z ustálené judikatury však vyplývá, že Soudní dvůr má pravomoc k výkladu unijního práva, pokud jde o jeho uplatňování v novém členském státě ode dne přistoupení tohoto státu k Unii (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. ledna 2006, Ynos, C-302/04, EU:C:2006:9, bod 36 a citovaná judikatura).
- 40 Je přitom nutno konstatovat, že v projednávaném případě, jak vyplývá z předkládacích usnesení, existovala poživací práva dotčená v původních řízeních ještě ke dni 30. dubna 2014 a k jejich zrušení a výmazu z katastru nemovitostí došlo nikoli na základě právních předpisů, které byly v platnosti a projevovaly plně účinky ve vztahu k těmto právům již přede dnem přistoupení Maďarska k Unii, nýbrž výlučně na základě ustanovení dotčených v původních řízeních, která byla přijata téměř deset let po tomto přistoupení.
- 41 Maďarská vláda zadruhé tvrdí, že položené otázky jsou nepřipustné v rozsahu, ve kterém se týkají § 108 zákona z roku 2013 o přechodných ustanoveních, jelikož ve věcech v původních řízeních byl uplatněn pouze § 94 zákona o katastru nemovitostí. Uvedený § 108 podle ní již v plném rozsahu vyvolal své účinky a předkládající soud nemůže rozhodnout o obnovení či zachování poživacích práv dotčených v původních řízeních.
- 42 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury přísluší v rámci spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy založené článkem 267 SFEU pouze vnitrostátnímu soudu, kterému byl spor předložen a který musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby s ohledem na konkrétní okolnosti věci posoudil jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání svého rozsudku, tak i relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru. Týkají-li se tedy položené otázky výkladu unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout (rozsudek ze dne 24. dubna 2012, Kamberaj, C-571/10, EU:C:2012:233, bod 40 a citovaná judikatura).
- 43 Odmítnutí žádosti podané vnitrostátním soudem je možné pouze tehdy, pokud je zjevné, že požadovaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (viz rozsudek ze dne 24. dubna 2012, Kamberaj, C-571/10, EU:C:2012:233, bod 42 a citovaná judikatura).
- 44 V projednávané věci měl § 108 zákona z roku 2013 o přechodných ustanoveních za následek zánik poživacích práv dotčených v původních řízeních *ex lege*. Toto ustanovení je tak stejně jako § 94 zákona o katastru nemovitostí základem rozhodnutí o výmazu dotčených v původních řízeních. Z toho vyplývá, že výklad unijního práva, který je v projednávaném případě požadován a který má umožnit předkládajícímu soudu posoudit slučitelnost těchto vnitrostátních ustanovení s uvedeným právem, má nepochybný vztah k předmětu sporu v původních řízeních, a že položené otázky nemají hypotetickou povahu.
- 45 Pokud jde o tvrzení maďarské vlády, že předkládající soud nemůže rozhodnout o zachování poživacích práv zrušených § 108 zákona z roku 2013 o přechodných ustanoveních a vymazaných na základě § 94 zákona o katastru nemovitostí, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora se lze takových ustanovení, jako jsou články 49 a 63 SFEU, které jsou přímo použitelné, dovolávat před vnitrostátním soudem a tato ustanovení mohou vést k nepoužitelnosti vnitrostátních pravidel, která

jsou s nimi v rozporu (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 5. listopadu 2002, *Überseering*, C-208/00, EU:C:2002:632, bod 60, a ze dne 14. září 2017, *The Trustees of the BT Pension Scheme*, C-628/15, EU:C:2017:687, bod 49 a citovaná judikatura).

- 46 Jak správní orgány, tak vnitrostátní soudy, jež mají v rámci svých příslušných pravomocí uplatňovat ustanovení unijního práva, mají tedy povinnost zajistit plný účinek těchto ustanovení tak, že na základě své vlastní pravomoci podle potřeby upustí od použití jakéhokoli odporujícího vnitrostátního ustanovení, aniž nejprve budou muset žádat o odstranění tohoto vnitrostátního ustanovení legislativní cestou nebo jakýmkoliv jiným ústavním postupem či na toto odstranění čekat (rozsudek ze dne 14. září 2017, *The Trustees of the BT Pension Scheme*, C-628/15, EU:C:2017:687, bod 54 a citovaná judikatura).
- 47 Zatřetí maďarská vláda tvrdí, že předkládající soud zpochybňuje některé závěry vyplývající z rozsudku *Alkotmánybíróság* (Ústavní soud) č. 25 ze dne 21. července 2015, ačkoliv podle maďarského ústavního práva jsou rozhodnutí uvedeného soudu pro soudy nižší instance závazná.
- 48 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury mají vnitrostátní soudy tu nejširší možnost obrátit se na Soudní dvůr s otázkou výkladu příslušných ustanovení unijního práva, a že pravidlo vnitrostátního práva nemůže vnitrostátnímu soudu bránit v tom, aby této možnosti využil. Tato možnost je totiž nedílnou součástí systému spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy zavedeného článkem 267 SFEU a patří k funkcím soudu pověřeného aplikací unijního práva, které toto ustanovení svěřuje vnitrostátním soudům (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. dubna 2016, *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, body 32 a 33, jakož i citovaná judikatura). Soudní dvůr zejména rozhodl, že existence pravidla vnitrostátního práva, které činí právní posouzení provedené soudem vyššího stupně závazné pro soudy, které nerozhodují v posledním stupni, nemůže z tohoto pouhého důvodu zbavit tyto soudy uvedené možnosti (rozsudek ze dne 22. června 2010, *Melki a Abdeli*, C-188/10 a C-189/10, EU:C:2010:363, bod 42).
- 49 Ze všeho výše uvedeného vyplývá, že argumenty předložené maďarskou vládou směřující ke zpochybnění pravomoci Soudního dvora rozhodnout o předběžných otázkách nebo jejich přípustnosti musí být odmítnuty.

K věci samé

K použitelnosti článku 49 SFEU (svoboda usazování) nebo článku 63 SFEU (volný pohyb kapitálu)

- 50 Účelem vnitrostátních ustanovení dotčených v původních řízeních je v zásadě zrušit bez dalšího dříve nabytá poživací práva k zemědělské půdě, pokud držitelé těchto práv nespĺňují podmínky, které nyní vnitrostátní právní předpisy stanoví pro nabývání uvedených užívacích práv, a v důsledku toho zajistit výmaz těchto dříve nabytých práv z katastru nemovitostí.
- 51 Úvodem je třeba připomenout, že i když článek 345 SFEU, na který se odvolává maďarská vláda ve svém vyjádření, vyjadřuje zásadu neutrality Smluv ve vztahu k úpravě vlastnictví uplatňované v členských státech, nevyjímá nicméně tento článek úpravy vlastnictví uplatňované v členských státech ze základních pravidel Smlouvy o FEU (rozsudek ze dne 22. října 2013, *Essent a další*, C-105/12 až C-107/12, EU:C:2013:677, body 29 a 36, jakož i citovaná judikatura, a posudek 2/15 (Dohoda o volném obchodu se Singapurem), ze dne 16. května 2017, EU:C:2017:376, bod 107]. I když tedy uvedený článek nezpochybňuje možnost členských států zavést režim nabývání vlastnictví pozemků, který stanoví specifická opatření vztahující se na transakce se zemědělskými a lesnickými pozemky, platí pro takový režim mimo jiné zákaz diskriminace i pravidla týkající se svobody usazování a volného pohybu kapitálu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 23. září 2003, *Ospelt a Schlössle Weissenberg*, C-452/01, EU:C:2003:493, bod 24, jakož i citovaná judikatura).

- 52 Vzhledem k tomu, že se předběžné otázky týkají současně ustanovení Smlouvy o svobodě usazování i o volném pohybu kapitálu, je kromě toho nutné určit svobodu dotčenou ve sporech v původních řízeních (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. února 2014, *Hervis Sport- és Divatkereskedelmi*, C-385/12, EU:C:2014:47, bod 20).
- 53 Za tímto účelem je třeba přihlídnout k předmětu dotčené vnitrostátní právní úpravy (rozsudek ze dne 5. února 2014, *Hervis Sport- és Divatkereskedelmi*, C-385/12, EU:C:2014:47, bod 21 a citovaná judikatura).
- 54 V souvislosti s takovou vnitrostátní právní úpravou, jako je úprava dotčená v původních řízeních, jejíž předmět byl upřesněn v bodě 50 tohoto rozsudku, je třeba připomenout, že je-li vykonáváno právo nabývat, užívat a zcizovat nemovitosti na území jiného členského státu, jako nezbytný doplněk svobody usazování, způsobuje pohyb kapitálu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. ledna 2007, *Festersen*, C-370/05, EU:C:2007:59, bod 22 a citovaná judikatura).
- 55 I když tedy tato právní úprava *a priori* může spadat pod obě základní svobody uvedené předkládajícím soudem, nemění to nic na tom, že v kontextu věci v původních řízeních případná omezení svobody usazování vyplývající z uvedené právní úpravy představují nevyhnutelný důsledek omezení volného pohybu kapitálu a neodůvodňují proto samostatný přezkum téže právní úpravy s ohledem na článek 49 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. září 2009, *Glaxo Wellcome*, C-182/08, EU:C:2009:559, bod 51 a citovaná judikatura).
- 56 Pohyb kapitálu totiž zahrnuje operace, prostřednictvím kterých nerezidenti uskutečňují investice do nemovitostí na území členského státu, jak vyplývá z klasifikace pohybu kapitálu uvedené v příloze I směrnice Rady 88/361/EHS ze dne 24. června 1988, kterou se provádí článek 67 Smlouvy o ES [článek zrušený Amsterodamskou smlouvou] (Úř. věst. 1988, L 178, s. 5; Zvl. vyd. 10/01, s. 13); tato klasifikace si zachovává, co se týče definice pojmu „pohyb kapitálu“, informativní hodnotu, kterou měla dříve (rozsudek ze dne 25. ledna 2007, *Festersen*, C-370/05, EU:C:2007:59, bod 23 a citovaná judikatura).
- 57 Pod tento pojem přitom spadají mimo jiné investice do nemovitého majetku v souvislosti s nabytím užívacích práv k zemědělské půdě, o čemž svědčí zejména upřesnění, obsažené ve vysvětlivkách uvedených v příloze I směrnice 88/361, podle něhož kategorie investic do nemovitostí, na které se vztahuje tato směrnice, zahrnuje nabývání požívacích práv k budovám a pozemkům.
- 58 V projednávaném případě je u věci C-113/16 nesporné, že se spor v původním řízení týká rakouského státního příslušníka, který není rezidentem Maďarska, jenž smluvně nabytí požívacích práv k zemědělské půdě nacházející se v tomto členském státě, kterých byl následně zbaven z důvodu přijetí vnitrostátních ustanovení dotčených v původním řízení. Tato situace tedy spadá do oblasti volného pohybu kapitálu.
- 59 Totéž platí, pokud jde o situaci ve věci C-52/16. I když je totiž nesporné, že požívací práva dotčená v uvedené věci byla nabyta obchodní společností založenou v Maďarsku, z údajů uvedených v předkládacím rozhodnutí rovněž vyplývá, že tato společnost byla založena fyzickými osobami s bydlištěm v jiném členském státě. Jak přitom připomněl generální advokát v bodě 55 svého stanoviska, i když je nabytí nemovitosti ze strany nerezidentů uskutečněno prostřednictvím právnické osoby založené v členském státě, kde se předmětný majetek nachází, může toto nabytí spadat pod volný pohyb kapitálu (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 11. prosince 2003, *Barbier*, C-364/01, EU:C:2003:665, body 58 a 59, jakož i ze dne 1. října 2009, *Woningstichting Sint Servatius*, C-567/07, EU:C:2009:593, body 12, 13, 19, 20 a 39).
- 60 Z toho vyplývá, že právní úpravu dotčenou v původních řízeních je třeba zkoumat výlučně z hlediska volného pohybu kapitálu.

K existenci omezení volného pohybu kapitálu

- 61 Podle ustálené judikatury čl. 63 odst. 1 SFEU obecně zakazuje omezení pohybu kapitálu mezi členskými státy (rozsudek ze dne 22. října 2013, Essent a další, C-105/12 až C-107/12, EU:C:2013:677, bod 39 a citovaná judikatura).
- 62 V projednávaném případě je třeba konstatovat, že taková právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původních řízeních, podle které dochází k zániku smluvně nabytých poživacích práv k zemědělské půdě, mezi něž patří práva, která jsou držena z důvodu výkonu práva na volný pohyb kapitálu, již z tohoto důvodu svým samotným předmětem uvedenou svobodu omezuje. Případné přijetí opatření k odškodnění osob, které když takových práv nabyly, byly o ně touto právní úpravou připraveny, o kterém hovoří předkládající soud ve své druhé otázce ve věci C-52/16, by tento závěr nemohlo ovlivnit.
- 63 Uvedená právní úprava totiž zbavuje dotčenou osobu jak možnosti nadále požívat práva, kterého nabyla, a to tím, že jí zejména brání využívat dotčenou zemědělskou půdu k účelu, pro nějž toto právo nabyla, tak možnosti tuto půdu zcizit.
- 64 Vnitrostátní právní úprava dotčená v původních řízeních přitom tím, že takto státní příslušníky jiných členských států než Maďarska, kteří mají právo na volný pohyb kapitálu, zbavuje užívání majetku, do kterého investovali kapitál, představuje překážku tohoto volného pohybu.
- 65 Mimoto, jak vyplývá z ustálené judikatury, opatření zakázaná čl. 63 odst. 1 SFEU jako omezení pohybu kapitálu zahrnují zejména opatření, která mohou nerezidenty odradit od investování v některém členském státě (rozsudky ze dne 25. ledna 2007, Festersen, C-370/05, EU:C:2007:59, bod 24 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 1. října 2009, Woningstichting Sint Servatius, C-567/07, EU:C:2009:593, bod 21).
- 66 Taková vnitrostátní právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původních řízeních, tudíž představuje omezení základní svobody zaručené v článku 63 SFEU.
- 67 Co se týče toho, zda uvedená právní úprava musí být nadto považována za diskriminační, čehož se týká druhá otázka položená ve věci C-113/16, je třeba uvést, jak učinil generální advokát v bodě 72 svého stanoviska, že požadavek týkající se jako v projednávaném případě existence blízkého příbuzenského vztahu mezi držitelem poživacího práva a vlastníkem úrodné půdy uplatňuje kritérium zdánlivě nezávislé na státní příslušnosti poživatele a původu kapitálu, které proto není přímo diskriminační.
- 68 Je však třeba uvést, zaprvé že pravděpodobnost, že toto kritérium bude splněno v případě státních příslušníků jiných členských států, kteří takového poživacího práva nabyli, je poměrně nízká.
- 69 Vnitrostátní právní rámec popsáný v bodech 5 a 6 tohoto rozsudku, jakož i přechodná opatření stanovená aktem o přistoupení a připomenutá v bodech 3 a 4 tohoto rozsudku, z nichž vyplývá, že nabytí vlastnictví zemědělské půdy ze strany osob, které nemají maďarskou státní příslušnost, během dlouhé řady let podléhalo postupně režimu předchozího povolení, a poté režimu zákazu, tedy mohly omezit možnost, aby se taková půda stala vlastnictvím zahraničních subjektů, a tudíž i pravděpodobnost, že zahraniční držitel poživacího práva k takové půdě splňuje požadavek týkající se existence blízkého příbuzenského vztahu k vlastníkovi půdy.
- 70 Zadruhé okolnost, že pro osoby, které nemají maďarskou státní příslušnost, bylo v letech 1992 až 2002 jedinou možností, jak získat věcná práva k zemědělské půdě nacházející se v Maďarsku, právě nabytí poživacích práv k této půdě, vedla ke zvýšení počtu státních příslušníků jiných členských států, kteří jsou držiteli poživacích práv k této půdě.

- 71 Maďarská vláda ve svém písemném vyjádření v tomto ohledu uvádí, že z více než 100 000 držitelů, kteří byli dotčeni zrušením jejich poživacích a užívacích práv na základě § 108 odst. 1 zákona z roku 2013 o přechodných ustanoveních, je pouze 5 058 státními příslušníky jiných členských států než Maďarska nebo třetích zemí.
- 72 Nicméně i za předpokladu, že předkládající soud, v jehož pravomoci je takové posouzení, konstatuje, že tyto číselné údaje jsou správné, nemůže tato okolnost sama o sobě zpochybnit skutečnost, že právní úprava dotčená v původním řízení znevýhodňuje obzvláště příslušníky jiných členských států ve srovnání s maďarskými státními příslušníky.
- 73 Případnou existenci takového znevýhodnění je totiž třeba měřit na základě porovnání skupiny tvořené státními příslušníky jiných členských států než Maďarska, kteří jsou přímo nebo nepřímo držiteli poživacích práv k zemědělské půdě, a skupiny tvořené maďarskými státními příslušníky, kteří jsou přímo nebo nepřímo držiteli takových poživacích práv, a určení podílu, v jakém je každá z těchto skupin dotčena přijatým opatřením spočívajícím v zániku práv. Vzhledem ke skutečnostem uvedeným v bodech 68 až 70 tohoto rozsudku se zdá pravděpodobné, že u první z těchto skupin se uvedené opatření dotklo výrazně většího podílu než u druhé skupiny (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. února 1999, Seymour-Smith a Perez, C-167/97, EU:C:1999:60, bod 59).
- 74 Za těchto podmínek se zdá, s výhradou ověření, která musí provést předkládající soud, že právní úprava dotčená v původních řízeních může působit více v neprospěch státních příslušníků jiných členských států, než maďarských státních příslušníků, a tedy v sobě může skrývat nepřímou diskriminaci na základě státní příslušnosti poživatele nebo na základě původu kapitálu.
- 75 Nicméně není vyloučeno, že překážka volného pohybu kapitálu vyplývající z uvedené právní úpravy a zjištěná v bodech 62 až 66 tohoto rozsudku, třebaže je nepřímo diskriminační, může být případně odůvodněna.

K odůvodnění omezení volného pohybu kapitálu

- 76 Jak vyplývá z judikatury Soudního dvora, taková opatření, jako jsou opatření dotčená v původních řízeních, která omezují volný pohyb kapitálu tím, že se vši pravděpodobností mají nepřímý diskriminační účinek, lze připustit pouze za podmínky, že jsou na základě objektivních úvah nezávislých na původu kapitálu odůvodněna naléhavými důvody obecného zájmu a respektují zásadu proporcionality, která vyžaduje, aby daná opatření byla způsobilá zajistit uskutečnění legitimně sledovaného cíle a nepřekračovala meze toho, co je k jeho dosažení nezbytné (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 25. října 2007, Geurts a Vogten, C-464/05, EU:C:2007:631, bod 24, a ze dne 5. února 2014, Hervis Sport- és Divatkereskedelmi, C-385/12, EU:C:2014:47, body 41 a 42).
- 77 Taková opatření mohou být odůvodněna rovněž důvody uvedenými v článku 65 SFEU, pokud respektují uvedenou zásadu proporcionality (rozsudek ze dne 1. října 2009, Woningstichting Sint Servatius, C-567/07, EU:C:2009:593, bod 25 a citovaná judikatura).
- 78 V této souvislosti je třeba rovněž připomenout, že vnitrostátní právní úprava je způsobilá zajistit uskutečnění dovolávaného cíle pouze tehdy, pokud skutečně odpovídá snaze dosáhnout jej soudržným a systematickým způsobem (rozsudek ze dne 26. května 2016, Komise v. Řecko, C-244/15, EU:C:2016:359, bod 35 a citovaná judikatura).
- 79 I když je nakonec na vnitrostátním soudu, který je jediný příslušný pro posouzení skutkových okolností a pro výklad vnitrostátního práva, aby určil, zda jsou v projednávaném případě tyto požadavky splněny, Soudní dvůr, který má poskytnout vnitrostátnímu soudu v rámci řízení o předběžné otázce užitečné odpovědi, má pravomoc poskytnout vodítka na základě spisu ve věci v původním řízení, jakož

i písemných a ústních vyjádření, jež mu byla předložena, která vnitrostátnímu soudu umožní rozhodnout (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. července 2014, Leone, C-173/13, EU:C:2014:2090, bod 56 a citovaná judikatura).

80 V projednávané věci Maďarsko uvedlo, že právní úprava dotčená v původních řízeních je odůvodněna naléhavými důvody obecného zájmu, které byly uznány judikaturou Soudního dvora, a sice v tomto případě cílem obecného zájmu souvisejícím s obhospodařováním zemědělské půdy, a důvody uvedenými v článku 65 SFEU. Pokud jde o tento článek, uvedená vláda se dovolává konkrétně snahy postihovat porušení vnitrostátní právní úpravy v oblasti devizové kontroly a bojovat, v rámci veřejného pořádku, proti zneužívajícím nákupním praktikám.

– K existenci odůvodnění založeného na cíli obecného zájmu souvisejícího s obhospodařováním zemědělské půdy

81 Maďarská vláda uvádí, s odkazem na úvahy obsažené v rozsudku Alkotmánybíróság (Ústavní soud) č. 25 ze dne 21. července 2015, uvedené v bodě 24 rozsudku v projednávané věci, že právní úprava dotčená v původních řízeních tím, že stanoví pro budoucí nabytí poživacích práv k úrodné půdě a zachování takových stávajících práv podmínku, že poživatel je blízkým příbuzným vlastníka předmětné nemovitosti, sleduje cíle obecného zájmu. Cílem této právní úpravy je tak vyhradit vlastnictví úrodné půdy osobám, které ji obdělávají, a zabránit nabývání této půdy k čistě spekulativním účelům, jakož i umožnit její obhospodařování novými podniky, usnadnit vytváření dostatečně velkých celků umožňujících životaschopnou a konkurenceschopnou zemědělskou výrobu a zabránit parcelaci zemědělských pozemků, jakož i opouštění a vyliďňování venkova.

82 V tomto ohledu Soudní dvůr připustil, že vnitrostátní právní předpisy mohou omezovat volný pohyb kapitálu v zájmu takových cílů, jako je zachovat obhospodařování zemědělské půdy přímo jejími vlastníky a usilovat o to, aby zemědělské statky s pozemky byly obydleny a obhospodařovány převážně jejich vlastníky, jakož i za účelem územního plánování udržet ve venkovských oblastech stále obyvatelstvo a podpořit přiměřené využití dostupných pozemků bojem proti tlaku poptávky po pozemcích. Tyto cíle ostatně odpovídají cílům společné zemědělské politiky, tedy politiky, jejímž cílem je podle čl. 39 odst. 1 písm. b) SFEU „zajistit [...] odpovídající životní úroveň zemědělského obyvatelstva“ a při jejímž vypracovávání je třeba podle čl. 39 odst. 2 písm. a) SFEU přihlížet „ke zvláštní povaze zemědělské činnosti, vyplývající ze sociální struktury v zemědělství a ze strukturálních a přírodních rozdílů mezi různými zemědělskými oblastmi“ (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. ledna 2007, Festersen, C-370/05, EU:C:2007:59, body 27 a 28, jakož i citovaná judikatura).

83 Totéž platí, i pokud jde o cíle spočívající v zachování rozdělení pozemkového vlastnictví umožňujícího rozvoj životaschopných podniků a vyvážené užívání prostoru a krajiny (rozsudek ze dne 23. září 2003, Ospelt a Schlössle Weissenberg, C-452/01, EU:C:2003:493, bod 39).

84 V projednávaném případě je nicméně důležité ověřit, jak bylo připomenuto v bodě 76 tohoto rozsudku, zda je právní úprava dotčená v původních řízeních skutečně odůvodněna objektivními důvody nezávislými na původu kapitálu, a zda je způsobilá zajistit uskutečnění legitimních cílů obecného zájmu a nepřekračuje meze toho, co je k dosažení těchto cílů nezbytné.

85 V této souvislosti je třeba rovněž připomenout, že odůvodnění, která mohou být uplatňována členským státem, musí být doprovázena vhodnými důkazy nebo analýzou způsobilosti a přiměřenosti omezujícího opatření přijatého tímto státem, jakož i přesnými skutečnostmi dokládajícími jeho argumentaci (viz obdobně rozsudek ze dne 23. prosince 2015, Scotch Whisky Association a další, C-333/14, EU:C:2015:845, bod 54 a citovaná judikatura). Pokud se tedy členský stát hodlá dovolávat cíle, jenž je způsobilý ospravedlnit překážku volného pohybu kapitálu vyplývající z vnitrostátního omezujícího opatření, musí poskytnout soudu, který má o této otázce rozhodnout, všechny informace,

keré mu umožní ověřit, že uvedené opatření splňuje požadavky vyplývající ze zásady proporcionality (viz obdobně rozsudek ze dne 8. září 2010, Stoß a další, C-316/07, C-358/07 až C-360/07, C-409/07 a C-410/07, EU:C:2010:504, bod 71).

- 86 K tomuto je třeba zaprvé uvést, že, jak zejména upozornila Komise a jak uvedl generální advokát v bodech 111 až 113 svého stanoviska, taková právní úprava, jako je úprava dotčená v původních řízeních, která umožňuje zachování stávajících poživacích práv k úrodné půdě pouze pod podmínkou, že poživatel je blízkým příbuzným vlastníka této půdy, se nezdá být vhodná pro účely naplňování cílů uváděných maďarskou vládou, s nimiž nemá žádnou přímou souvislost.
- 87 Požadovaný příbuzenský vztah totiž nemůže zaručit, že poživatel sám obhospodařuje předmětný pozemek a že nezískal dotčené poživací právo za čistě spekulativním účelem. Stejně tak nic neumožňuje *a priori* se domnívat, že osoba, která nepatří do rodiny vlastníka, jež nabyla poživacího práva k takovému pozemku, jej nebude schopna obhospodařovat sama a nabytí bylo uskutečněno s čistě spekulativním účelem a bez jakékoliv vůle uvedený pozemek obdělávat.
- 88 Kromě toho ze spisu, který má k dispozici Soudní dvůr, rovněž neplyne, že tento požadavek týkající se blízkého příbuzenského vztahu mezi vlastníkem a poživatelem stanovený vnitrostátní právní úpravou dotčenou v původním řízení může přispívat k podpoře a rozvoji životaschopného a konkurenceschopného zemědělství, zejména tím, že zamezuje parcelaci půdy.
- 89 Nadto je třeba poznamenat, že požadavek blízkého příbuzenského vztahu sám o sobě nemůže podle všeho zaručit ani dosažení uváděného cíle zabránit opouštění a vylidňování venkova. Kritérium zvolené vnitrostátním zákonodárcem v projednávaném případě nesouvisí s cílem udržet obyvatelstvo ve venkovských oblastech, jelikož okolnost, že poživatel má blízký příbuzenský vztah k vlastníkovi, nutně neznamená, že uvedený poživatel bydlí v blízkosti předmětné zemědělské půdy.
- 90 Zadruhé právní úprava dotčená v původních řízeních v každém případě překračuje meze toho, co je nezbytné k dosažení cílů uváděných maďarskou vládou.
- 91 Co se týče neexistence odškodnění držitelů poživacích práv, maďarská vláda poukazuje na to, že uvedení držitele práv by měli mít možnost získat odškodnění v rámci vyrovnání, ke kterému dojde mezi dotýcnými smluvními stranami podle pravidel maďarského občanského práva. Takovýto odkaz na obecná pravidla občanského práva však každopádně zatěžuje tyto nositele povinností prostřednictvím řízení, která mohou být zdlouhavá a nákladná, vymáhat případné odškodnění, které jim může dlužit vlastník pozemků. Tato pravidla občanského práva, o nichž právní úprava dotčená v původních řízeních ostatně vůbec nehovoří, totiž neumožňují snadno určit, zda lze po skončení takových řízení skutečně získat odškodnění, ani jaká bude jeho povaha. Držitelé poživacích práv kromě toho nemají ani jistotu, že budou moci získat úplnou náhradu ztráty, kterou utrpěli, zejména v případě platební neschopnosti vlastníka pozemku, jehož se týká poživací právo.
- 92 Kromě toho se zdá, že k zajištění toho, aby poživací právo k úrodné půdě nevedlo k zastavení obhospodařování této půdy jeho držitelem, nebo aby nabytí takového práva nebylo vedeno čistě spekulativními úmysly ani nevedlo k užívání nebo parcelaci, které by mohly být neslučitelné s trvalým využíváním půdy pro účely zemědělství, mohla být přijata jiná opatření, méně omezující volný pohyb kapitálu, než jaká stanoví právní úprava dotčená v původních řízeních.
- 93 V tomto ohledu by bylo například možné, jak uvedl generální advokát v bodě 114 svého stanoviska, požadovat po poživateli, aby zachoval určení předmětné půdy k zemědělství, případně tím, že ji bude obhospodařovat sám, a to efektivně, za podmínek, které mohou zajistit její životaschopnost. Z vysvětlení poskytnutých maďarskou vládou se ostatně zdá vyplývat, že takový požadavek byl upřednostněn v případě nabytí zemědělské půdy do vlastnictví nebo v případě jejího dlouhodobého nájmu. S ohledem na skutečnosti uvedené ve spisu, který má k dispozici Soudní dvůr, se přitom nezdá, že by takové řešení bývalo nemohlo být přijato v případě nabytí poživacího práva.

94 Vzhledem k tomu, že vnitrostátní právní úprava dotčená v původních řízeních se s ohledem na výše uvedené nezdá být způsobilá zaručit soudržným způsobem uskutečnění uváděných cílů obecného zájmu souvisejících s obhospodařováním zemědělské půdy, a není omezená na opatření nezbytná ke sledování takových cílů, nemohou být překážky volného pohybu kapitálu, které způsobuje, uvedenými cíli odůvodněny.

– *K existenci odůvodnění vycházejícího z porušování vnitrostátní právní úpravy v oblasti devizové kontroly*

95 Článek 65 odst. 1 písm. b) SFEU stanoví, že článkem 63 SFEU není dotčeno právo členských států učinit všechna nezbytná opatření, jež by zabránila porušování vnitrostátních právních předpisů, stanovit postupy pro ohlašování pohybu kapitálu pro účely správní či statistické nebo učinit opatření odůvodněná veřejným pořádkem či veřejnou bezpečností. Článek 65 odst. 3 SFEU stanoví, že taková opatření nebo postupy nesmějí představovat ani prostředek svévolné diskriminace, ani zastřené omezování volného pohybu kapitálu a plateb ve smyslu článku 63 SFEU.

96 K tomuto je třeba připomenout, že čl. 65 odst. 1 písm. b) SFEU musí být jakožto výjimka ze základní zásady volného pohybu kapitálu předmětem restriktivního výkladu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. září 2006, *Centro di Musicologia Walter Stauffer*, C-386/04, EU:C:2006:568, bod 31).

97 V projednávané věci maďarská vláda tvrdí, že jelikož k nabytím poživacího práva dotčeným v původních řízeních došlo před 1. lednem 2002 a tato nabytí byla uskutečněna nerezidenty ve smyslu vnitrostátní právní úpravy použitelné v oblasti devizové kontroly, podléhala na základě uvedené právní úpravy povolení vydávanému orgánem pověřeným devizovou kontrolou, tj. Maďarskou národní bankou. Z informací poskytnutých uvedenou institucí přitom vyplývá, že pokud jde o nabytí poživacích práv k zemědělské půdě, nebylo o žádné devizové povolení nikdy požádáno. Z toho podle maďarské vlády plyne, že nabytí týkající se poživacích práv dotčená v původních řízeních byla neplatná.

98 Je třeba připomenout, že v rámci řízení upraveného v článku 267 SFEU, které je založeno na jasné dělbě činností mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem, spadá posouzení skutkového stavu výlučně do pravomoci vnitrostátního soudu (rozsudek ze dne 8. května 2008, *Danske Svineproducenter*, C-491/06, EU:C:2008:263, bod 23 a citovaná judikatura). Platí rovněž, že výklad vnitrostátních předpisů přísluší výlučně předkládajícímu soudu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. ledna 2013, *Križan a další*, C-416/10, EU:C:2013:8, bod 58, jakož i citovaná judikatura). A konečně vymezit předmět otázek, které zamýšlí položit Soudnímu dvoru, přísluší pouze vnitrostátnímu soudu (rozsudek ze dne 1. října 2009, *Gaz de France – Berliner Investissement*, C-247/08, EU:C:2009:600, bod 19 a citovaná judikatura).

99 Je přitom třeba uvést, že v projednávaném případě předkládací rozhodnutí neobsahují žádnou informaci o specifických skutkových okolnostech, které provázely nabytí poživacích práv dotčených ve sporech v původních řízeních, ani žádnou zmínku o případných vadách, kterými mohla být stížena tato nabytí podle vnitrostátního práva.

100 Z formulace uvedených předkládacích rozhodnutí kromě toho vyplývá, že spory v původních řízeních se týkají nikoliv oprávněnosti uvedených původních nabytí, nýbrž zrušení poživacích práv dotčených v původních řízeních, na základě obecně závazné právní úpravy, kterou bylo rozhodnuto o zrušení všech poživacích práv, jejichž držitelem není blízký příbuzný vlastníka pozemku, a to bez ohledu na konkrétní okolnosti, za kterých mohlo k takovým nabytím dojít.

101 Pro účely odpovědi na otázky položené předkládajícím soudem je tedy třeba pouze ověřit, zda právní úprava dotčená v původních řízeních může či nemůže být odůvodněna snahou postihovat porušování maďarské právní úpravy v oblasti devizové kontroly.

- 102 K tomuto je třeba uvést, zaprvé že s ohledem na skutečnosti uvedené ve spisu, který má k dispozici Soudní dvůr, se nezdá, že by právní úprava týkající se devizové kontroly skutečně vedla k tomu, že nabytí poživacích práv nerezidenty podléhalo devizovému povolení pod hrozbou neplatnosti uvedeného nabytí, ani že přijetí právní úpravy dotčené v původních řízeních bylo vedeno snahou postihnout porušování takové právní úpravy.
- 103 Co se týče prvního z těchto dvou aspektů, z vyjádření maďarské vlády nadto vyplývá, že pro účely nabytí poživacího práva k úrodné půdě nebylo o žádné takové povolení nikdy požádáno a bez ohledu na tuto okolnost vedla ve velkém počtu případů poživací práva nabytá nerezidenty bez takového povolení k zápisu do katastru nemovitostí.
- 104 Pokud jde o druhý aspekt, je třeba připomenout, že podle právní úpravy dotčené v původních řízeních zanikají automaticky poživací práva, která mají k zemědělské půdě osoby, jež nemohou prokázat blízký příbuzenský vztah k vlastníkovi předmětného pozemku. Jak přitom uvedl generální advokát v bodě 94 svého stanoviska, toto kritérium příbuzenství nemá žádnou spojitost s právní úpravou v oblasti devizové kontroly. Kromě toho v důsledku uvedeného kritéria platí zrušení poživacích práv nejen ve vztahu k nerezidentům, ale rovněž vůči rezidentům, přičemž maďarská vláda ostatně sama ve svých písemnostech potvrdila, že z přibližně 100 000 držitelů poživacích nebo užívacích práv dotčených tímto zrušením je přibližně 95 000 maďarských státních příslušníků.
- 105 Zadruhé i za předpokladu, že přijetí právní úpravy dotčené v původních řízeních bylo, byť jen zčásti, vedeno snahou postihovat porušování pravidel použitelných v oblasti devizové kontroly, což musí případně ověřit předkládající soud, je ještě nezbytné ujistit se o tom, že zrušení poživacích práv, které stanoví uvedená právní úprava, není ve vztahu k tomuto cíli nepřiměřené.
- 106 Jak uvedl i generální advokát v bodech 95 a 98 svého stanoviska, v tomto ohledu je zřejmé, že za účelem postihování *ab initio* případných porušení platné právní úpravy v oblasti devizové kontroly mohla být přijata jiná opatření, s méně rozsáhlými účinky než je zrušení dotčených věcných práv, jako například správní pokuty (viz obdobně rozsudek ze dne 1. prosince 2005, Burtscher, C-213/04, EU:C:2005:731, bod 60).
- 107 S ohledem na vše výše uvedené nelze takovou vnitrostátní právní úpravu, jako je právní úprava dotčená v původních řízeních, za předpokladu, že byla skutečně vedena snahou postihovat či napravovat porušení právní úpravy týkající se devizové kontroly, považovat za opatření přiměřené tomuto cíli, a tedy ani za odůvodněné z tohoto titulu na základě čl. 65 odst. 1 písm. b) SFEU.

– K existenci odůvodnění na základě boje, vedeného v rámci ochrany veřejného pořádku, proti praktikám, jejichž cílem je obcházet vnitrostátní zákon

- 108 Jak bylo připomenuto v bodě 95 tohoto rozsudku, čl. 65 odst. 1 písm. b) SFEU mimo jiné stanoví, že článkem 63 SFEU není dotčeno právo členských států učinit opatření odůvodněná veřejným pořádkem či veřejnou bezpečností.
- 109 Úvodem je třeba uvést, že, jak bylo upřesněno v bodech 6 a 7 tohoto rozsudku a jak vyplývá z vysvětlení k vnitrostátnímu právu poskytnutých předkládajícím soudem, po legislativních změnách provedených v letech 1991 a 1994 za účelem zákazu nabývání zemědělské půdy fyzickými osobami, které nemají maďarskou státní příslušnost, a právníckými osobami, mohl naproti tomu i nadále kdokoli nabyt k takové půdě poživací právo. Podle těchto vysvětlení byl teprve od 1. ledna 2002 zákon z roku 1994 o úrodné půdě změněn v tom smyslu, aby byla vyloučena rovněž možnost smluvně zřídit poživací právo k zemědělské půdě ve prospěch těchto fyzických nebo právníckých osob.

- 110 Jak ostatně výslovně vyplývá z údajů poskytnutých maďarskou vládou, které jsou převzaty v bodech 16 a 30 tohoto rozsudku, je nesporné, že poživací práva dotčená v původních řízeních byla zřízena před 1. lednem 2002, tj. v době, kdy zřízení těchto poživacích práv nebylo platnými vnitrostátními právními předpisy zakázáno. Je rovněž nesporné, že uvedená poživací práva byla zapsána příslušnými orgány veřejné moci do katastru nemovitostí.
- 111 Maďarská vláda nicméně tvrdí, že taková nabytí, jako jsou ta, která se týkala poživacích práv dotčených v původních řízeních, byla sjednána v rozporu se zákonem s cílem obejít zákonný zákaz nabývat vlastnictví zemědělské půdy platící pro fyzické osoby nemající maďarskou státní příslušnost a pro právnické osoby.
- 112 Podle maďarské vlády bylo trvání takovéto situace v rozporu s veřejným pořádkem, takže státu příslušelo ji napravit. Maďarský zákonodárce se namísto použití toho nejklassičtějšího řešení, které spočívá v tom, že po soudním přezkumu jednotlivých případů je určeno, že dotčené smlouvy jsou neplatné, rozhodl napravit *ex lege* nedostatky dříve zavedené normy nebo dokonce neexistenci relevantní normy. Tomuto řešení byla dána přednost, zejména z důvodů rozpočtové povahy a úspory prostředků justice, s ohledem jak na velký počet věcí, které by potenciálně musely vést k takovému přezkumu, tak na nutnost reformovat právní předpisy o nabývání zemědělské půdy do 1. května 2014, tj. dne, kdy měl skončit přechodný režim vyplývající z aktu o přistoupení z roku 2003.
- 113 V tomto ohledu je však s ohledem na judikaturu připomenutou v bodě 98 tohoto rozsudku a úvahy uvedené v bodech 99 a 100 tohoto rozsudku třeba uvést, že není namístě, aby Soudní dvůr pro účely odpovědi na otázky položené předkládajícím soudem zkoumal konkrétní okolnosti, které provázely nabytí poživacích práv dotčených v původních řízeních. Za tímto účelem mu přísluší pouze ověřit, zda právní úprava dotčená v původních řízeních může být odůvodněna snahou bojovat proti praktikám, které měly za cíl obcházet vnitrostátní právo, a tudíž důvody souvisejícími s veřejným pořádkem ve smyslu článku 65 SFEU, jak tvrdí maďarská vláda.
- 114 Pokud jde o boj proti praktikám, jejichž účelem je obcházení vnitrostátního zákona, Soudní dvůr již uznal, že opatření omezující základní svobody může být případně odůvodněno, má-li potírat čistě vykonstruované operace, jejichž cílem je uniknout uplatnění právních předpisů dotyčného členského státu (rozsudek ze dne 1. dubna 2014, *Felixstowe Dock and Railway Company* a další, C-80/12, EU:C:2014:200, bod 31, jakož i citovaná judikatura).
- 115 Podle ustálené judikatury nicméně rovněž platí, že takové odůvodnění je přípustné pouze v rozsahu, v němž se vztahuje na vykonstruované operace, které sledují takový cíl (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 12. září 2006, *Cadbury Schweppes a Cadbury Schweppes Overseas*, C-196/04, EU:C:2006:544, body 51 a 55, jakož i citovaná judikatura, a ze dne 13. března 2007, *Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation*, C-524/04, EU:C:2007:161, body 72 a 74).
- 116 To vylučuje zejména jakékoliv stanovení obecné domněnky zneužívajícího jednání, která by stačila k odůvodnění omezení volného pohybu kapitálu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. listopadu 2009, *Komise v. Itálie*, C-540/07, EU:C:2009:717, bod 58 a citovaná judikatura).
- 117 Opatření, které sleduje takový specifický cíl boje s čistě vykonstruovanými operacemi, by naopak mělo k tomu, aby bylo v souladu se zásadou proporcionality, umožňovat vnitrostátnímu soudu provést přezkum případ od případu s přihlédnutím ke zvláštnostem každé věci a na základě objektivních skutečností, aby zohlednil zneužívající nebo podvodné jednání dotyčných osob (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. září 2009, *Glaxo Wellcome*, C-182/08, EU:C:2009:559, bod 99).
- 118 Zdá se přitom, že taková právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původních řízeních, nesplňuje požadavky připomenuté v bodech 115 až 117 tohoto rozsudku.

- 119 Zprv, i když z výňatků z rozsudku Alkotmánybíróság (Ústavní soud) č. 25 ze dne 21. července 2015, uvedených v bodě 25 tohoto rozsudku, zdá se vyplývá, že právní úprava dotčená v původních řízeních usilovala, alespoň částečně, o odstranění právních účinků praxe nabývání zemědělské půdy, na základě které bylo poživací právo uplatňováno nefunkčním způsobem, tyto výňatky rovněž ukazují, že toto odstranění bylo považováno za nezbytné pro úplné dosažení národního strategického cíle, který sleduje zavedený nový právní mechanismus, a sice že úrodná půda by měla být pouze ve vlastnictví fyzických osob, které ji obdělávají.
- 120 Za těchto podmínek nelze mít za to, že taková právní úprava sleduje konkrétní cíl boje proti chování, které spočívá ve vytváření vykonstruovaných operací, jejichž cílem je vyhnout se uplatnění vnitrostátních právních předpisů týkajících se nabývání zemědělské půdy. V tomto ohledu je ostatně třeba připomenout, že obecným cílem této právní úpravy je zrušení *ex lege* všech poživacích práv právnických osob nebo fyzických osob, pokud nemohou prokázat blízký příbuzenský vztah k vlastníkovi zemědělského pozemku, aniž je toto zrušení jakkoliv spojeno s důvody, které vedly zúčastněné strany k takovým transakcím (viz obdobně rozsudek ze dne 12. prosince 2002, Lankhorst-Hohorst, C-324/00, EU:C:2002:749, bod 37).
- 121 Zadruhé i za předpokladu, že by bylo možné mít za to, že právní úprava dotčená v původním řízení byla přijata v souvislosti se specifickým cílem boje proti čistě vykonstruovaným operacím, nelze pouze z okolnosti, že držitel poživacího práva k zemědělské půdě je právnickou osobou nebo fyzickou osobou, která není blízkým příbuzným vlastníka této půdy, vyvozovat, že taková osoba jednala v okamžiku, kdy tohoto poživacího práva nabyla, zneužívajícím způsobem. Jak bylo připomenuto v bodě 116 tohoto rozsudku, stanovení obecné domněnky zneužívajících praktik nelze připustit.
- 122 Za účelem boje proti těmto zneužívajícím praktikám by mohla být přijata jiná opatření, která by méně zasahovala do volného pohybu kapitálu, jako jsou sankce nebo zvláštní žaloby na určení neplatnosti k vnitrostátnímu soudu, za účelem boje proti případným zjištěným obcházením použitelných vnitrostátních právních předpisů za předpokladu, že splňují ostatní požadavky vyplývající z práva Unie.
- 123 V tomto ohledu nelze přijmout argumentaci maďarské vlády vycházející z rozpočtových hledisek a úspory prostředků justice. Podle ustálené judikatury totiž důvody čistě hospodářské povahy nemohou být naléhavými důvody obecného zájmu, které by mohly odůvodnit omezení základní svobody zaručené Smlouvou (viz rozsudek ze dne 17. března 2005, Kranemann, C-109/04, EU:C:2005:187, bod 34 a citovaná judikatura). Totéž platí pro úvahy čistě administrativního řádu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 23. listopadu 1999, Arblade a další, C-369/96 a C-376/96, EU:C:1999:575, bod 37 a citovaná judikatura).
- 124 Výše uvedené úvahy postačují k vyloučení toho, aby omezení volného pohybu kapitálu, které způsobuje taková právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původních řízeních, mohla být odůvodněna snahou bojovat proti čistě vykonstruovaným operacím, jejichž účelem bylo uniknout uplatnění vnitrostátních právních předpisů použitelných v oblasti nabývání zemědělských nemovitostí.
- 125 Konečně, pokud jde o článek 65 SFEU, postačí uvést, že i kdyby potřeba členského státu bojovat proti vykonstruovaným operacím, jejichž cílem je obejít zákaz nabývání vlastnictví zemědělské půdy, mohla rovněž spadat pod důvody související s veřejným pořádkem ve smyslu tohoto článku, vyplývá v každém případě z bodů 115 až 124 tohoto rozsudku, že při nesplnění zejména požadavků vyplývajících ze zásady proporcionality nemůže být právní úprava dotčená v původních řízeních odůvodněna ani na základě uvedeného článku.
- 126 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba konstatovat, že i kdyby byla taková právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původních řízeních, skutečně vedena snahou bojovat proti zneužívajícím praktikám, jejichž cílem je obcházet vnitrostátní právní předpisy použitelné v oblasti nabývání zemědělských nemovitostí, nemůže být považována za opatření přiměřené tomuto cíli.

– K článkům 17 a 47 Listiny

- 127 Jak vyplývá z úvah uvedených v bodech 81 až 126 tohoto rozsudku, taková právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původních řízeních, která omezuje volný pohyb kapitálu, nemůže být v souladu se zásadou proporcionality odůvodněna ani naléhavými důvody obecného zájmu uznávanými judikaturou, ani na základě článku 65 SFEU, takže je v rozporu s článkem 63 SFEU.
- 128 Za těchto podmínek není pro účely řešení sporů v původních řízeních nutné zkoumat uvedenou vnitrostátní právní úpravu z hlediska článků 17 a 47 Listiny.
- 129 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na položené otázky odpovědět tak, že článek 63 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původních řízeních, podle níž poživací práva zřízená dříve k zemědělské půdě, jejichž držitelé nejsou blízkými příbuznými vlastníka této půdy, ze zákona zanikají, a v důsledku toho jsou vymazána z katastru nemovitostí.

K nákladům řízení

- 130 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

Článek 63 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původních řízeních, podle níž poživací práva zřízená dříve k zemědělské půdě, jejichž držitelé nejsou blízkými příbuznými vlastníka této půdy, ze zákona zanikají, a v důsledku toho jsou vymazána z katastru nemovitostí.

Podpisy.